

A contracorrent

written by Alfons Duran Pich | 2 de maig de 2021

Després d'un llarg període de contenció social, Catalunya ha tornat a gaudir d'una de les seves festes més boniques: la diada de Sant Jordi. El clima ha acompanyat i roses i llibres han omplert els carrers d'emoció i sentiment, com tradicionalment passa des de fa molt de temps.

Però com que estem en la societat de l'espectacle (cal llegir el vell text de Guy Debord), els mitjans de comunicació han muntat un gran esdeveniment (com solen dir els cursis), en el qual se citen els llibres més venuts com si es tractés d'una competició esportiva. Tot això, molt trist.

Que la gent compri un llibre i el regali, encara que aquesta sigui una ocasió única, sempre és positiu. Els soferts llibreters, sobretot els petits, els ho agrairan. Ara hauran d'esperar que arribi Nadal perquè es doni una altra estirada a la demanda. Perquè el problema de fons és que amb prou feines es llegeix i que quan es llegeix es fa frívolament, triant textos de pseudoautors l'únic mèrit dels quals és el seu alt grau de notorietat. Cada any es repeteix la història de veure entre els autors dels llibres més venuts a alguna patum mediàtica que podríem qualificar d'analfabet funcional.

Després hi ha la presència dels grans grups editors (l'oligopoli de l'oferta), que ofereixen al públic la seva quadrilla d'autors, en shows adotzenats, amb els coneguts fotoperiodistes i altres gents afins. És com una desfilada de models sense glamur.

Sempre m'ha cridat l'atenció que els ciutadans facin cua perquè un autor, a qui moltes vegades no han llegit mai (a vegades perquè és la seva primera obra escrita), els estampi una dedicatòria poc convincent. Acabaran llegint el llibre o simplement ho ensenyaran com un trofeu a amics i familiars?

Un dels indicadors més útils en els processos de selecció de personal –que jo he utilitzat abusivament– és preguntar-li al candidat o candidata què està llegint i per què. Després se segueix estirant el fil sobre les seves lectures habituals, els llibres que més li han impactat, els seus records infantils, els seus interessos, etc. I és que el llibre és el millor retrat de les nostres vivències, els nostres sentiments, els nostres dubtes, les nostres projeccions, les nostres certeses. El llibre com a mirall del que som i del que pensem.

A tall d'exemple, entre els llibres més venuts aquest any a la festa de Sant Jordi tenim un petit assaig-relat d'Oriol Mitjà *A cor obert*, una barreja de pensaments i reflexions que pertanyen a la seva vida privada, al costat de l'exposició de la seva trajectòria com a científic enfront de la pandèmia. Si Oriol Mitjà no fos una estrella mediàtica, segurament no hauria publicat el llibre. La gent està ja molt cansada de la Covid-19 com per aprofundir en aquest controvertit tema. El lector d'aquest llibre és àvid del que és privat d'un personatge públic. I aquest és un tret de personalitat que el delata.

En el front de la ficció tenim Javier Cercas amb la novel·la *Independència*, en què la intriga té com a teló de fons la seva crítica catalanofòbica sobre el procés de la independència de Catalunya. En l'obra d'aquest autor sempre ha estat present la seva posició ideològica, que ha consistit a blanquejar la dictadura franquista i fer dels seus personatges centrals, escorats a l'extrema dreta, els seus herois. I quan no n'ha tingut prou amb la seva exaltació del franquisme i la bondat de la guerra civil, s'ha dedicat –sense alterar-se– a menysprear els catalans independentistes. Comprar i llegir Javier Cercas, retrata prístinament qui ho fa. Un altre clar tret de personalitat.

Per completar el quadre de la festa, només cal una referència a l'acte del pregó que l'Ajuntament de la ciutat de Barcelona

organitza cada any. Des que la senyora Colau està al capdavant d'aquesta entitat, els pregons els fan autors castellans, com si estiguéssim a Conca o en Torrelavega. La senyora Colau –per ignorància, per mala fe o per falta de sensibilitat– no té en compte que Barcelona és la capital de Catalunya, nació que disposa d'una llengua pròpia, amb una plèiade d'escriptors de cultura catalana. I ja sabem que a Catalunya –que abans era el gran centre d'edició de l'Estat– hi ha també un important nucli d'autors de cultura castellana, alguns nascuts aquí i altres no.

Perquè la cultura, senyora Colau, és un conjunt de creences, idees, usos, costums, mites, ritus, història i llengua compartits, que constitueixen un tot diferencial respecte a altres cultures. I en concret la llengua, qualsevol llengua, no és només un instrument de comunicació sinó tota una visió del món. No es confongui: la *diada de Sant Jordi* és una festa de la cultura catalana, tot i que es venen novel·les en castellà com la del senyor Cercas o la de la senyora Dueñas.

Si us plau, una mica de decència, de bones formes, de respecte i de dignitat.